

Історико-політичні проблеми сучасного світу.
2026. Т. 53. С. 87-102

Modern Historical and Political Issues,
2026, Vol. 53, pp. 87-102

УДК 327:339.9:316.77(4)(510)

<https://doi.org/10.31861/mhpi2026.53.87-102>

Михайло Нагорняк¹, Віта Маціборська²

Європейський вектор м'якої сили в геополітичній стратегії Китаю

У статті досліджується еволюція та специфіка застосування м'якої сили КНР у європейському напрямі в умовах трансформації глобального балансу сил і загострення геополітичного суперництва. Акцент зроблено на поєднанні економічних, культурних та інформаційних інструментів впливу, які Китай використовує для закріплення своєї присутності в регіоні та зміни ролі Європейського Союзу у трикутнику КНР–ЄС–США. Проаналізовано ключові ініціативи Пекіна, зокрема «Один пояс, один шлях», «Цифровий» і «Зелений Шовковий шляхи», а також діяльність інститутів культурної дипломатії й медійних платформ як елементів формування сприятливого іміджу. Особливу увагу приділено інституційній відповіді ЄС, включно з механізмами інвестиційного контролю, політикою de-risking та протидією економічному примусу. Обґрунтовано, що ефективність м'якої сили Китаю в Європі істотно обмежується ціннісними розбіжностями, зростанням суспільної недовіри та посиленням регуляторної спроможності ЄС, що звужує простір для довгострокового впливу Пекіна.

Ключові слова: Європейський Союз, Китайська Народна Республіка, м'яка сила, геополітична стратегія, «Один пояс, один шлях» (BRI), «Цифровий Шовковий шлях» (DSR), межі м'якої сили.

Mykhailo Nagorniak¹, Vita Matsiborska²

The European Dimension of Soft Power in China's Geopolitical Strategy

This article examines how China uses soft power as part of its broader geopolitical strategy toward Europe. In recent years, the European Union has become a key arena for China's efforts to expand its political influence beyond traditional economic cooperation. The study argues that Beijing views Europe not only as an important trade partner, but also as a space where global norms, legitimacy, and strategic narratives are contested.

The article shows that China's soft power in Europe goes far beyond cultural diplomacy. It includes large-scale economic initiatives such as the Belt and Road Initiative, as well as its digital and green extensions, growing media presence, cooperation with regional and local authorities, and the promotion of Chinese technological standards. Together, these tools allow China to strengthen its long-term presence in European economic and informational environments.

¹ Доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна.

Doctor of Political Sciences, Professor, Professor of the Department of International Relations, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine.

E-mail: mykhailo.nagorniak@cnu.edu.ua; <https://orsid.org/0000-0001-8947-3450>.

² Магістр міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна.

Master of International Relations, Public Communications and Regional Studies, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine.

E-mail: vita.matsiborska.20@pnu.edu.ua; <https://orcid.org/0009-0003-4421-8909>.

At the same time, the effectiveness of China's soft power remains limited. Growing concerns over transparency, political influence, human rights, data security, and China's close partnership with authoritarian regimes have increased skepticism among European governments and societies. Public opinion surveys indicate a steady decline in trust toward China across most EU member states.

The article also analyzes the European Union's response to these challenges. New policies such as de-risking, stricter investment screening, anti-coercion instruments, and the Global Gateway initiative reflect a shift from open engagement to a more cautious and strategic approach.

The study concludes that although China has expanded its material and institutional presence in Europe, its ability to gain lasting trust and genuine attraction remains constrained by deep normative differences and Europe's growing strategic awareness.

Keywords: European Union, People's Republic of China, soft power, geopolitical strategy, Belt and Road Initiative (BRI), Digital Silk Road (DSR), limits of soft power.

Постановка проблеми. Європа посідає особливе місце у зовнішньополітичній стратегії Китаю, оскільки поєднує у собі одразу кілька вимірів, які є важливими для довгострокових геополітичних цілей Пекіна. Європейський Союз залишається одним із найбільших економічних партнерів КНР. Європейський регіон перетворився для Пекіна на один із головних майданчиків конкуренції за міжнародну легітимність та вплив. Поглиблюючи власну присутність та просуваючи образ відповідального актора на міжнародній арені, Китай прагне реалізувати стратегічну мету: змінити роль ЄС із союзника США на нейтрального партнера або навіть противагу Вашингтону. Велику роль у просуванні іміджу надійного партнера в Європі Китай відводить м'якій силі. Розвиваючи торгово-економічні зв'язки з європейськими державами, Пекін паралельно створює в них свої культурні центри, реалізує освітні та мистецькі програми, перетворюючи власну культурну спадщину на ресурс політичного впливу й засіб розширення гуманітарної присутності в європейських країнах. У результаті формується база довіри, яка потенційно здатна зміцнювати позиції КНР у політичній та економічній взаємодії з Європою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ступінь наукової розробленості запропонованої нами теми демонструє зростаючий інтерес до аналізу культурного та ідеологічного впливу Китаю. На Заході дослідження м'якої сили КНР зосереджені переважно на її ефективності та можливих ризиках. Такі автори, як Н. Ролланд (Rolland, 2020), С. Рахман (Rahman, 2020), Л. Чжан (Zhang, 2014 and 2013) та інші, висвітлюють стратегічні аспекти китайського впливу, підкреслюючи його системність та політичну орієнтованість стратегії Пекіна до формування сприятливого іміджу та легітимації власних наративів. Важливо зазначити, що європейські дослідники часто тратують китайську м'яку силу через призму політичної стратегії КНР, пов'язуючи її з економічною експансією та інформаційними інструментами. Водночас, в європейських дослідженнях м'якої сили прослідковуються два напрями: культурно-дипломатичний та політико-інформаційний (Zeneli, 2025). Сучасні китайські науковці, на відміну від західних, підкреслюють позитивний характер м'якої сили КНР і акцентують на її філософському корінні. Вони наголошують на цивілізаційній місії Китаю, важливості морального авторитету та культурної привабливості. Щодо напрямів та особливостей дослідження м'якої сили Китаю в українському науковому дискурсі то їх ґрунтовно розкрив у своєму дослідженні Ю. Мателешко (Mateleshko, 2023).

Методологія дослідження ґрунтується на комплексному використанні системного, порівняльно-історичного, структурно-функціонального, дискурс-аналізу і контент-аналіз, вторинного аналізу джерел та метод кейс-стаді. Обраний методологічний інструментарій уможливує комплексний аналіз китайської м'якої сили та специфіки її практичного застосування в європейському контексті.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми і формулювання цілей статті. Метою дослідження є проаналізувати використання інструментів м'якої сили Пекіном в реалізації своїх геополітичних цілей та окреслити виклики та межі китайського впливу в Європі. Розглядаючи китайську м'яку силу через призму політичної стратегії КНР, пов'язуючи її з економічною експансією та інформаційними інструментами, визначено наступні завдання: 1) з'ясувати її ефективність і причини, які унеможливають здобуття довгострокової довіри та справжньої привабливості ініціатив КНР; 2) встановити які процеси вона стимулює в ЄС і наскільки євроспільнота здатна в умовах геополітичної експансії Пекіну захищати власні цінності й принципи.

Виклад основного матеріалу. Поглиблення глобальної економічної взаємозалежності держав та інтеграційні процеси привели до зниження ефективності силового тиску і суттєво підвищили роль м'якої сили в зовнішній політиці. Утвердившись як глобальний виробничий центр КНР нарощує обсяги торгівлі з Європейським Союзом. З вступом у СОТ в 2001 році торговельні відносини стрімко зростають. Так, експорт товарів ЄС до Китаю з 2001 по 2010 рік збільшувався в середньому більш ніж на 10 % щороку, а послуг понад 15 % (Dadush *et al.*, 2019, p. 6). Попри зростання товарообігу дала про себе знати асиметричність у відносинах. Зокрема відчутним стає зростання залежності Європейського Союзу від китайського імпорту, яка у вказаний період збільшилась із 8 % до 22 % (European Commission, 2024). Ця структурна нерівність, сформована до 2010 року, згодом стала фундаментальним важелем впливу Пекіна на Європу. Добившись фактичної економічної залежності, Китай у 2013 році змінює свою стратегію й із запуском ініціативи «Один пояс, один шлях» (Belt and Road Initiative, BRI) переходить від пасивної торговельної експансії до інституціоналізованої економічної дипломатії. Офіційною метою є сприяння економічному розвитку та міжрегіональній інтеграції шляхом інвестування у понад 150 країн. На сьогодні країни-учасниці охоплюють близько 75 % світового населення та понад половину глобального ВВП.

Однак BRI швидко вийшла за межі традиційних інфраструктурних проєктів, розширившись на сфери енергетики, телекомунікацій та ІТ-технологій. Стратегічна природа проєкту полягає в тому, що він є ключовим елементом довгострокової китайської стратегії щодо створення «Спільноти спільного майбутнього людства».

Європа є пріоритетним регіоном для ініціативи «Пояс і шлях». На сьогодні понад 20 країн континенту підписали з Китаєм угоди про співпрацю в рамках цього проєкту. Крім того, важливим є Меморандум про взаєморозуміння, укладений між Міністерством фінансів КНР, Європейським банком реконструкції та розвитку та Європейським інвестиційним банком (Silva, 2025, p. 82).

Ключовим дипломатичним інструментом для Пекіна став формат «Співпраця Китаю та країн Центральної та Східної Європи», відомий як «16 + 1», створений у 2012 році, який згодом трансформувався у «17 + 1» після приєднання Греції. Даний формат співпраці спочатку був з ентузіазмом прийнятий країнами ЦСЄ як можливість диверсифікувати економічні зв'язки після фінансової кризи 2008 року (Dams *et al.*, 2021, p. 71). Крім того, він дозволив Китаю укласти двосторонні інфраструктурні та технологічні угоди з окремими країнами-членами та кандидатами на вступ до ЄС, що стало ефективним способом обійти єдину зовнішню та торговельну політику Брюсселя.

Слід підкреслити, що китайські інфраструктурні проєкти мають значну перевагу у швидкості та гнучкості, що робить їх надзвичайно привабливими для політичних еліт у країнах із високим дефіцитом інфраструктури, зокрема йдеться про Західні Балкани та Південно-Східну Європу (Stojadinović and Jovanović, 2025, pp. 9-11). Китайські позики часто розглядаються місцевими політичними елітами, як єдина надія на швидку допомогу в реалізації інфраструктурних програм, особливо для країн, які вважають, що їх потреби ігнорують західні фінансові інституції. Варто зазначити, що у порівнянні з фінансуванням від Європейського Союзу, яке є дешевшим і прозорішим, але вимагає дотримання суворих стандартів, китайські кредити надаються швидше, не є обтяжливими бюрократичними процедурами та не вимагають дотримання високих екологічних чи трудових стандартів. Ця особливість дозволяє місцевим політикам швидко реалізовувати великі економічні проєкти, використовуючи їх для здобуття політичної підтримки (Green, 2024).

Проте, за цією економічною привабливістю криються великі ризики потрапляння у залежність. Умови фінансування, особливо для урядових позик, часто є засекреченими через угоди про нерозголошення, що прямо суперечить європейським вимогам щодо відкритості. Ризик потрапити у «боргову пастку» залишається значним, оскільки близько 80 % китайських державних позик надається країнам, які вже перебувають у борговій скруті (Lee and Shahar, 2020, pp. 3-4). Крім того, швидкість та гнучкість, які є їхньою головною перевагою, можуть призводити до вищих ризиків корупції та нижчої якості проєктів, що прямо впливає на якість управління та підриває європейські стандарти.

Критики ініціативи стверджують, що великі кредити, надані Китаєм для реалізації проєктів BRI, спричиняють нестійке боргове навантаження, що ставить під загрозу суверенітет країн-позичальників, якщо ті не зможуть виконувати свої боргові зобов'язання. Крім того, непрозорі

умови кредитування та переважне використання китайської робочої сили суперечать риторичі «взаємовиграшу», перетворюючи ініціативу з джерела м'якої сили на інструмент, що слугує посиленню геополітичного впливу Китаю (Weil *et al.*, 2025, pp. 67-68).

Використовуючи субнаціональну дипломатію, Китай, оминаючи офіційні органи ЄС, налагоджує цілеспрямовану співпрацю з європейськими містами та регіонами. Згідно з даними опублікованими в дослідженні Р. Кефферпютца, п'ять найбільших держав-членів ЄС – Німеччина, Франція, Італія, Іспанія та Польща загалом уклали 146 партнерських угод із Китаєм на рівні регіональних органів влади, як-от німецькі федеральні землі чи польські воєводства. В Австрії 7 із 9 регіонів підтримують зв'язки з китайською провінцією, тоді як у Франції 12 із 18 регіонів навіть відкрили постійні представництва в Китаї (Kefferpütz, 2021, p. 4). Така політика формує сприятливе інформаційне та інституційне середовище для просування Пекіном своїх норм та ініціатив, особливо в Європі, де зростає скептицизм щодо демократичних цінностей і політики ЄС.

Все це, спонукає Європу до радикального переосмислення динаміки економічної взаємозалежності. Якщо до пандемії глобалізація та інтенсивні торговельно-економічні контакти розглядалися передусім як джерело прибутків і взаємовигідної інтеграції, то спалах COVID-19 різко змінив перспективу. Європейські держави зіткнулися з гострими перебоями в забезпеченні критично важливих товарів, що актуалізувало питання вразливості ланцюгів постачання та ризиків, закономірно пов'язаних із надмірними залежностями від зовнішніх партнерів (Bond *et al.*, 2022, p. 18). Європа потребувала стратегічного переосмислення, оскільки взаємозалежність почала розглядатися не лише як джерело економічної вигоди, але й як геополітична загроза.

На тлі цього КНР активізувала зусилля, спрямовані на пом'якшення репутаційних ризиків і мінімізацію шкоди власному іміджу. Одним із ключових інструментів стала «дипломатія масок» – поєднання гуманітарних поставок і комерційних продажів медичного обладнання з масштабними медіакампаніями. У країнах, що найбільше постраждали від пандемії, зокрема в Сербії, Італії та Чехії, такі поставки отримували інтенсивне інформаційне висвітлення, формуючи образ Китаю як «надійного рятувальника» (Lee and Shahar, 2020).

Паралельно Китай продовжував зміцнювати власну роль у сфері чистих енергетичних технологій, зосереджених у трьох ключових галузях: електромобілях, літій-іонних батареях та сонячних панелях. Лише у 2024 році інвестиції Китаю в чисту енергетику перевищили 625 мільярдів доларів, що майже вдвічі більше порівняно з 2015 роком (Terminal, 2025). Завдяки такому масштабному фінансуванню країна достроково виконала цілі зі встановлення потужностей сонячної та вітрової енергії, заплановані на 2030 рік. Однак ці досягнення водночас посилили залежність Європейського Союзу від китайських технологій, необхідних для реалізації власної стратегії «зеленого переходу». У межах ініційованої концепції «Зеленого Шовкового Шляху» (GSR) Пекін послідовно зміцнює свою присутність у європейських ланцюгах постачання, зокрема через локалізацію виробництва на території ЄС. Після 2022 року структура прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ) різко змінилася: китайські компанії замість придбання вже наявних активів почали переважно створювати нові підприємства (greenfield investments). Така трансформація стала відповіддю на посилення механізмів контролю з боку європейських урядів, які збільшили вимоги до документів та перевірок інвестицій, особливо коли йшлося про поглинання критично важливих підприємств іноземними інвесторами. Ці заходи були інституційно закріплені Європейським Парламентом та Радою Європи у 2019 році з ухваленням Регламенту ЄС 2019/452, який створив рамковий механізм перевірки ПІІ та набув чинності у жовтні 2020 року (Pokanievych, 2021).

Як наслідок, у 2023 році лише 3 % китайських інвестицій в ЄС припадало на придбання акцій, тоді як понад 70 % становили нові будівництва. Сьогодні китайські ПІІ чітко спрямовуються на сектори, важливі для енергетичної трансформації Європи. Сектор електромобілів та акумуляторів в цьому плані абсолютно домінує: у 2024 році проекти в автомобільній галузі становили понад половину всіх китайських ПІІ в Європі, досягнувши 5,2 мільярда євро. На них припало 83 % усіх нових виробничих потужностей, створених китайськими компаніями. Серед інвестиційних лідерів – CATL, Gotion, Envision та BYD Auto. Окрім того, Китай здійснив стратегічно важливі придбання в аерокосмічній та оборонній галузях, зокрема завод Airbus в Іспанії у 2024 році та виробника гелікоптерів в Італії у 2022 році (Kratz *et al.*, 2025).

Прагнучи зміцнювати свій вплив у ключових сферах майбутнього розвитку, Пекін поступово розширює інструментарій економічної дипломатії, зосереджуючись не лише на інфраструк-

турі та енергетичних ланцюгах постачання, а й на цифрових технологіях. Саме тому поряд із зеленою складовою BRI дедалі більшої ваги набуває її технологічний вимір. Прикладом нового підходу є «Цифровий Шовковий шлях» (Digital Silk Road, DSR), ідея створення якого з'явилась у 2015 році під назвою «Інформаційний Шовковий шлях», яку невдовзі замінили на більш сучасний термін – «Цифровий Шовковий шлях». У 2017 році Сі Цзіньпін закликав до розбудови «Цифрового Шовкового шляху XXI століття», підкреслюючи необхідність посилення співпраці в таких сферах, як цифрова економіка, штучний інтелект, нанотехнології, квантові обчислення та формування інтелектуальних міст (Jun, 2025). У цьому контексті DSR поступово стає ключовим елементом модернізованої концепції BRI, доповнюючи й підсилюючи її енергетичний та інфраструктурний виміри.

Оскільки головна мета BRI – поглиблення глобальної взаємопов'язаності, DSR слугує цифровим коридором, який покликаний об'єднати країни вздовж ключових маршрутів ініціативи «Поясу і Шляху», використовуючи такі технології, як 5G, штучний інтелект та квантові обчислення (Hussain *et al.*, 2023). У межах DSR Китай допомагає партнерам розвивати цифрову інфраструктуру, створювати транскордонні платформи електронної комерції, полегшувати експорт і фінансові операції та впроваджувати інструменти внутрішнього цифрового нагляду (Chung, 2023). Така політика забезпечує китайським компаніям цифрові можливості для їхньої глобальної експансії і відіграє важливу роль у просуванні концепції «Спільноти спільного майбутнього людства» у цифровій сфері. Дослідники зазначають, що Пекін інтегрує DSR із традиційними інструментами публічної дипломатії, створюючи синергетичний ефект для посилення ефективності своїх ініціатив.

«Цифровий Шовковий шлях» продовжує активно просуватися як у країнах ЄС, так і за його межами. У 2021 році одна з найбільших компаній КНР у сфері телекомунікацій Huawei відкрила в Португалії лабораторію з дослідження 5G та штучного інтелекту. У Боснії Міністерство транспорту ще у 2018 році підписало угоду з Huawei щодо запуску проєктів «розумного» та «безпечного» міста (*Xinhua Silk Road...*, 2018). Крім того, у Боснії, Сербії та Північній Македонії працює освітня програма Huawei «Насіння для майбутнього», яка готує фахівців у галузях 5G, штучного інтелекту та кібербезпеки (Vladislavljev, 2021). Сербія, держава-кандидат на вступ до ЄС, демонструє найвищий рівень співпраці з Китаєм у цифровій сфері. У Белграді в 2021 році встановили систему відеоспостереження та розпізнавання обличчя Huawei, а роком раніше компанія відкрила Центр інновацій і розвитку для підтримки цифрової трансформації. Уже в 2017 році Сербія підписала Меморандум про розвиток «Цифрового Шовкового шляху», що фактично зробило її головним партнером Huawei у регіоні (Silva, 2025, p. 84).

Паралельно з телекомунікаціями до Європи активно входять і китайські компанії електронної комерції. AliExpress (дочірня компанія Alibaba) розвиває стратегію «від локального до глобального», дозволяючи продавцям з Іспанії та Італії виходити на міжнародні ринки через свою платформу. А платіжна система Alipay укладає партнерства з європейськими сервісами в Австрії, Португалії, Фінляндії, Іспанії та інших країнах (Ghiasi and Krishnamurthy, 2020, p. 13). Така структурна інтеграція вказує на те, що Китай поступово зміцнює свої позиції на європейських цифрових ринках і водночас впливає на формування майбутніх технологічних стандартів.

Ще одним важливим інструментом нової, ідеологічно забарвленої економічної дипломатії Китаю стала «Глобальна ініціатива розвитку» (Global Development Initiative, GDI), яку Сі Цзіньпін представив на Генеральній Асамблеї ООН 21 вересня 2021 року. Її мета – прискорити досягнення всіх 17 Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року та підтримати більш стабільну, екологічну та інклюзивну модель світового зростання. Ініціатива надає пріоритет глобальному поступу та взаємній вигоді, охоплюючи такі важливі напрями, як боротьба з бідністю, продовольча безпека, фінансування, кліматичні зміни та цифровізація (Ministry of Foreign Affairs..., 2021).

На відміну від попередніх зовнішньоекономічних проєктів Пекіна, GDI демонструє відхід від надання великих державних кредитів, фокусуючись на ширшому наборі ринкових фінансових інструментів. Зростає роль комерційних банків, корпоративного кредитування та венчурних інвестицій, особливо у сферах штучного інтелекту, високих технологій та цифрових сервісів.

На Західних Балканах GDI стає інструментом не лише розвитку, а й зміцнення китайського технологічного й політико-економічного впливу. Прецедентом стала ситуація з Чорногорією, яка у 2021 році опинилася на межі фінансової кризи через великий кредит, наданий Китайським

Експортно-імпортним банком на будівництво автомагістралі, обсяг якого перевищував третину річного бюджету держави (Golubov, 2021). Цей інцидент став одним із найяскравіших прикладів того, як механізми «підтримки розвитку» здатні формувати довгострокову залежність від Пекіна.

Водночас Китай використовує економічний примус як інструмент зовнішньої політики. Показовим став випадок з Литвою у 2021 році. У відповідь на відкриття у Вільнюсі представництва Тайваню, Пекін запровадив неофіційні, але масштабні обмеження проти країни: припинив обробку литовських вантажів на митниці, заблокував експорт литовських товарів, а також здійснював тиск на міжнародні компанії, змушуючи їх скорочувати співпрацю з Литвою, щоб зберегти доступ до китайського ринку (Ukrinform, 2021). Додатковим інструментом тиску з боку КНР з 2023 року стали обмеження на експорт критичних матеріалів – насамперед рідкісноземельних металів і графіту (Standish, 2025), що дозволяє Пекіну посилювати свій вплив у торговельних перемовинах з ЄС. Відтак, застосування Китаєм економічного примусу остаточно перетворило його на загальноєвропейську безпекову проблему.

Пекін розуміє, що для повної реалізації геополітичних амбіцій і просування ключових партійних концепцій, недостатньо обмежуватися економічним впливом на інфраструктуру та ринки. Важливо також забезпечити присутність у глобальному інформаційному середовищі. Культурна діяльність і медійна експансія виступають інструментами, які перетворюють економічні досягнення на політичну легітимацію та міжнародне визнання.

Найбільш розгалуженим і фінансово забезпеченим інструментом культурної присутності Китаю за кордоном є Інститути Конфуція, котрі покликані поширювати китайську мову та традиції. Окрім власне Інститутів, існує супутня програма Класів Конфуція, яка співпрацює з місцевими середніми школами. До кінця 2017 року на території 41 європейської держави функціонувало близько 200 Інститутів Конфуція – найвищий регіональний показник концентрації таких центрів. Паралельно по всьому світу існувало 1113 Класів Конфуція при школах. Лідером серед європейських країн була Велика Британія, де працювало 29 Інститутів Конфуція на базі університетів та 148 шкільних класів. У Польщі діяло 5 інститутів: у Вроцлавському університеті, Ягеллонському університеті, Університеті імені Адама Міцкевича, Гданському університеті та Опольському політехнічному університеті (Przychodniak, 2019).

Прагнення КНР до посилення свого міжнародного впливу було втілено і в масштабній стратегії «Go Global», мета якої полягала у створенні альтернативи англо-американському інформаційному порядку та розширенні інформаційної присутності Китаю в Європі. Ключові державні медіакорпорації, серед яких Центральне телебачення Китаю (Central China Television, CCTV), Інформаційна агенція «Сінхуа» (Xinhua News Agency) та Міжнародне радіо Китаю (China Radio International, CRI), отримали значний обсяг фінансування, який, за окремими даними, сягав 15 мільярдів юанів, що становить приблизно 2,19 мільярдів доларів США (Zhang, 2009, pp. 42–43). Це забезпечило Пекіну централізовану координацію та управління державними медіа. Реалізуючи плани по глобальній медіаприсутності Китаю було відкрито низку багатомовних каналів: CGTN Español та CGTN Français – запущені 1 жовтня 2007 року; CGTN арабська – 25 липня 2009 року; CGTN Documentary (англомовний документальний канал) – 1 січня 2011 року (Sun, 2018).

У 2010-х роках Китай активно залучав досвідчених іноземних журналістів до роботи в європейських філіях, що відповідало стратегії підвищення довіри до контенту та використання професійних кадрів у ситуації, коли світовий медіаринок переживав спад і багато кваліфікованих репортерів були готові приєднатися до китайських медіа (Kurlantzick, 2022).

У 2016 році була здійснена суттєва реорганізація, що передбачала інтеграцію міжнародних каналів CCTV International у єдину мережу – Міжнародну телевізійну мережу Китаю (China Global Television Network, CGTN). Масштабний ребрендинг був невід’ємною складовою стратегічного плану Пекіна, спрямованого на «нормалізацію» державних інформаційних агенств. Мета полягала у підвищенні їхнього професійного іміджу та забезпечення більшої схожості на відомі світові медіахолдинги, на зразок BBC чи CNN, для ефективнішого позиціонування на міжнародній арені.

Згодом для посилення свого впливу та забезпечення висвітлення європейської політики й бізнесу, було створено окремий структурний підрозділ – CGTN Europe. Офіс філії розмістився у бізнес-парку Чізвік (Західний Лондон), куди CGTN переїхала у січні 2018 року. Попри початкові наміри розпочати повноцінне мовлення до кінця 2018 року, його запуск було відкладено

(Wikipedia, 2025). Причиною затримки, що тривала до жовтня 2019 року, стали організаційні та логістичні труднощі, зокрема проблеми з оформленням віз для ключового управлінського персоналу та налагодженням необхідного технологічного обладнання.

Загалом упродовж останнього десятиліття присутність китайських медіа в Європі помітно зросла. Інформаційна агенція «Сінхуа» відкрила свій європейський регіональний офіс у Брюсселі ще у 2004 році (Ortega, 2021). CGTN транслює новини трьома європейськими мовами – англійською, іспанською та французькою. Однак найбільш динамічне розширення відбувається у Південно-Східній Європі.

Окрім того, останніми роками Китай дедалі активніше спрямовує свою м'яку силу на комерційні цифрові платформи, які забезпечують більш непомітні та алгоритмічно керовані механізми впливу. Платформи на кшталт TikTok, власником якого є китайська компанія ByteDance, та WeChat розширюють можливості цифрової взаємодії, охоплюючи онлайн-рекламу, роботу з користувачькими даними та різноманітні потокові сервіси. Дані з рекламної бібліотеки TikTok свідчать про зростання кількості пропагандистських матеріалів, створених медіа КНР і націлених на європейську аудиторію (Nazaruk, 2021).

Попри це, ефективність стратегії м'якої сили Китаю в Європі обмежується глибокими, насамперед ідеологічними розбіжностями. Її головна проблема полягає в тому, що Комуністична партія Китаю не здатна відокремити культурну чи економічну привабливість від політичного контролю та пропагандистських мотивів. Саме ця внутрішня суперечність підриває спроби Пекіна формувати образ «миролюбної» та «відповідальної великої держави».

Європейська громадськість дедалі більше ставиться до Китаю з недовірою, на що прямо вказують соціологічні дані. Згідно з дослідженням Дослідницького центру Pew, у 24 державах світу переважають негативні погляди щодо КНР, а в Європі частка респондентів із несприятливими оцінками сягає приблизно двох третин. У таких країнах, як Швеція, Нідерланди та Німеччина, негативні показники перевищують 75 % (Silver *et al.*, 2023).

Аналітичні центри, зокрема Clingendael та Королівський інститут Elcano, зазначають, що сприйняття китайської м'якої сили у таких європейських країнах, як Чехія, Данія, Франція, Швеція та ряді інших держав перебуває у стані так званого «вільного падіння». Це означає не просто послаблення інтересу, а глибоке неприйняття китайських політичних меседжів і стратегічних ініціатив. Навіть у країнах, де Пекін тривалий час намагався покращити свій імідж, як-от в Італії чи Греції, помітно зростає критичність і настороженість (Dams *et al.*, 2021).

Додатковим викликом для КНР є розрив між задекларованими цінностями та реальною поведінкою на міжнародній арені. Концепти на кшталт «Спільноти спільного майбутнього людства» чи риторика про «взаємну вигоду» покликані підкреслити гармонійність і миролюбність китайського підходу. Проте дані опитувань свідчать про протилежне: 76 % європейців переконані, що Китай не бере до уваги інтереси інших держав у своїх зовнішньополітичних рішеннях. Найвищий рівень недовіри зафіксовано у Швеції, де так вважають 93 % опитаних (Dams *et al.*, 2021). Така різниця між словами та практикою створює враження, що посилення на традиційні філософські ідеали є радше інструментом прикриття геостратегічних прагнень Пекіна. У результаті це підриває міжнародну легітимність Китаю та стримує потенціал його м'якої сили в Європі.

Погіршення образу Китаю значною мірою спричинене низкою внутрішніх і зовнішньополітичних кроків Пекіна. Дослідники наголошують, що відомості про події пов'язані з геноцидом уйгурів та представників інших меншин в Сінцзян-Уйгурському автономному районі, Тибеті та Гонконгу, а також загострення стратегічного суперництва між США та Китаєм мають значно сильніший вплив на громадську думку, ніж будь-які традиційні інструменти м'якої сили (*Yevropeiska Pravda*, 2022). Саме ці фактори стають ключовими каталізаторами формування критичного ставлення до КНР у багатьох європейських державах.

Одним із знакових чинників, що підірвав нормативний і моральний імідж Китаю в Європі, стало стратегічне партнерство КНР із Росією, яке зберігається попри повномасштабну агресію РФ в Україну. Позиція Китаю щодо невтручання та відсутності публічного засудження агресії сприймається європейськими політичними та експертними колами як відмова виконувати роль «відповідального глобального актора». Крім того, така позиція розцінюється як прихована підтримка авторитарної ревізіоністської політики Москви, що суттєво послаблює здатність Пекіна будувати довіру та представляти себе як конструктивну альтернативу західному ліберальному

порядку, і врешті, зводить нанівець дипломатичні зусилля в економічній та культурній сферах (Jozwiak, 2025).

Зростання геополітичної напруги сприяло усвідомленню ЄС стратегічних ризиків, пов'язаних із глибиною економічної взаємозалежності, та спонукало Брюссель до формування нового стратегічного бачення. Європейська комісія визначила Китай одночасно як «партнера, економічного конкурента та системного суперника». Прийняте у 2023 році рішення Європейською радою стало ключовим моментом переосмислення ролі КНР у європейській політиці та ознаменувало завершення періоду беззастережної економічної взаємодії.

Паралельно з переглядом стратегічного підходу у відносинах із Китаєм, ЄС почав розробляти власні інструменти зовнішньої інфраструктурної політики. У грудні 2021 року був запущений проєкт «Global Gateway», покликаний стати альтернативою китайському BRI. На відміну від моделей фінансування, які застосовує Пекін, ініціатива ЄС базується передусім на грантовій підтримці, а не кредитуванні (Ergenc and Yu, 2025). Таким чином, ЄС пропонує партнерам менш ризиковані умови співпраці й послаблює здатність КНР розширювати свій нормативний та політичний вплив через інфраструктурні проєкти.

Подальшим кроком у стримуванні китайської економічної експансії стала поява комплексної доктрини «зниження ризиків» (De-Risking). За ініціативи Європейської комісії під керівництвом Урсули фон дер Ляєн стратегія De-Risking перетворилася після 2024 року на центральний елемент економічної політики ЄС. Її головна мета – скоротити критичні залежності, посилити безпеку ланцюгів постачання та захистити ключові технології від можливого зовнішнього контролю. Для реалізації цієї стратегії Європейський Союз застосовує подвійний механізм. По-перше, було суттєво посилено інвестиційний скринінг, що призвело до зменшення кількості китайських злиттів і поглинань у стратегічних секторах ЄС. По-друге, у відповідь на агресивну експортну політику Пекіна, Єврокомісія ініціювала антисубсидійні розслідування щодо китайських електромобілів та сонячних панелей (Brinza *et al.*, p. 11).

Логічним продовженням цього курсу стало ухвалення Інструменту протидії економічному примусу (Anti-Coercion Instrument, ACI), який набув чинності у грудні 2023 року. Документ став відповіддю на зростання випадків економічного тиску з боку третіх країн. ACI дозволяє Європейській Комісії оперативно реагувати на спроби економічного шантажу, застосовуючи широкий спектр контрзаходів – від тарифних і квотних обмежень до блокування доступу до європейського ринку. Інструмент також спрямований на захист інвестиційного середовища ЄС та запобігання спробам іноземних держав впливати на критично важливі сектори через економічні важелі (Norton Rose Fulbright, 2023).

Таким чином, посилення інституційної спроможності ЄС стало одним із найважливіших структурних викликів для китайської економічної м'якої сили. Використовуючи правові та регуляторні механізми, ЄС здатен нейтралізувати геополітичні ризики, що впливають із економічної потужності Китаю, демонструючи, що глибока економічна інтеграція не може слугувати інструментом політичного тиску без рішучої і скоординованої відповіді з боку Європи.

Однією з визначальних подій, яка значно підірвала сприйняття BRI в Європі, стало рішення Італії вийти з цієї ініціативи наприкінці 2023 року. Оскільки Італія була єдиною країною G7, що підписала Меморандум про взаєморозуміння щодо BRI у 2019 році, її вихід спричинив значний символічний та геополітичний резонанс. Італійський уряд офіційно повідомив Пекін про розірвання угоди дипломатичним листом у грудні 2023 року. Водночас Рим підкреслив, що це рішення є лише «коригуванням зовнішньополітичного курсу країни», а не повним припиненням співпраці з КНР (Ukrinform, 2023).

Цей крок завдав значної репутаційної шкоди Китаю. По-перше, було спростовано ключовий аргумент BRI про взаємну вигоду. Економічні очікування Італії фактично не виправдалися. Наприклад, як повідомляє інформаційне агентство Euronews, торговельний дефіцит Італії з Китаєм зріс більш ніж удвічі за час дії угоди – з приблизно 20 мільярдів євро до 48 мільярдів євро (Euronews, 2023). По-друге, італійські політики відкрито розкритикували початкове рішення про приєднання країни до ініціативи. Міністр оборони Гвідо Крозетто охарактеризував його як «непродуманий» і «вкрай невдалий крок», зазначивши, що отримані Італією вигоди були меншими, ніж очіувалося (The Guardian, 2023). Цей прецедент підтвердив дедалі сильнішу впевненість європейців у тому, що переваги від тісних економічних зв'язків із КНР є або мінімальними, або незбалансованими. Аналітики вважають, що вихід Італії – це не просто внутрішньополітичний жест, а символічне посилення трансатлантичної позиції Риму (Mazzocco and

Palazzi, 2023). Дослідження Італійського інституту міжнародних відносин підкреслює, що цим кроком Італія продемонструвала свою відданість західному порядку, підтримавши стратегію зниження залежності від Китаю (Insisa, 2023, pp. 4-5).

Вихід Італії з BRI є серйозним викликом для китайської м'якої сили. Це не лише підриває легітимність ініціативи BRI в очах інших європейських держав, але й формує ситуацію, за якої інші країни ЄС можуть наслідувати цей приклад, якщо дійдуть висновку, що співпраця з Пекіном не виправдовує себе. Крім того, це руйнує сприйняття Китаю як надійного партнера, особливо зважаючи на те, що навіть провідні економічно розвинені західні країни готові переглядати угоди з ним.

Особливо показовим є й те, що в Центральній та Східній Європі багато країн, які раніше брали участь у форматі «17 + 1», врешті віддали перевагу геополітичній інтеграції з ЄС і трансатлантичними партнерами, а не обіцянним економічним дивідендам від BRI (Volynsky-Lauzon, 2025). Це демонструє суттєве обмеження китайського впливу, адже економічна привабливість сама по собі не гарантує політичної лояльності чи прихильності до Пекіна. Європейські держави дедалі чіткіше відокремлюють економічні інтереси від геополітичних та ціннісних пріоритетів, що ставить Китай перед складним викликом у формуванні свого позитивного іміджу.

Одним із ключових напрямів, де Європейський Союз дедалі активніше обмежує вплив Китаю є технологічні галузі. В резолюції Європейського парламенту від березня 2019 року, прямо зазначається, що зростання технологічної присутності Китаю може становити загрозу безпеці критичної інфраструктури Європи (European Union, 2019). На основі цієї резолюції Європейська комісія ухвалила окрему рекомендацію щодо безпеки 5G-мереж, зобов'язавши держави-члени провести національні оцінки загроз і визначити постачальників «високого ризику» (European commission, 2019).

Наслідки цих рішень стали очевидними вже через кілька років: низка європейських держав запровадила часткові або повні заборони на використання китайського обладнання 5G. Так, у 2021 році Естонія повністю заборонила операторам застосовувати китайські технології у своїх мережах, а Литва дозволила працювати лише тим постачальникам, які отримали офіційне схвалення уряду, що фактично означало витіснення китайських компаній (Reuters, 2023). У Німеччині посилюється дискусія про усунення Huawei з критичної інфраструктури. Станом на 2024–2025 роки рішення про заборону все ще розглядається, але тиск на уряд стрімко зростає (Nienaber, 2024). На рівні Європейського Союзу також обговорювалася можливість загальноєвропейської заборони для постачальників, які можуть створювати ризики для кібербезпеки, що свідчить про системний характер недовіри до китайських технологічних компаній.

У сфері освіти, Інститути Конфуція протягом двох десятиліть залишалися центральним інструментом культурної дипломатії КНР, проте саме вони стали одним із найбільш проблемних напрямів просування м'якої сили в Європі. Після публічних заяв колишнього керівника пропаганди КПК Лі Чанчуня, про те що Інститути Конфуція є «важливою частиною зовнішньої пропагандистської інфраструктури Китаю», зросло побоювання, що Інститути не є звичайними культурними осередками, а виконують політичні функції держави, інтегровані в авторитарну систему КНР (Palyvoda, 2025).

У європейських академічних колах критика спершу зосереджувалася на питаннях академічної свободи та прав людини, а згодом переросла у звинувачення щодо втручання в освітні програми, політичного нагляду за китайськими студентами, а також потенційного промислового чи військового шпигунства (Kolosovska, 2018). Такі підозри спричинили низку резонансних рішень у Європі. У 2019–2020 роках розпочалася хвиля закриттів Інститутів Конфуція. Швеція стала першою країною, яка повністю припинила співпрацю з ІК, мотивуючи це загрозами національній безпеці. У Бельгії Вільний університет Брюсселя закрит ІК у 2019 році після того, як керівника інституту було вислано з країни за звинуваченням у шпигунстві (European Parliament, 2022b). Подібні рішення ухвалили низка німецьких університетів, зокрема, університети Дортмунда та Гамбурга, та французьких університетів, Ліон II та Ліон III, посиляючись на надмірний контроль з боку китайських партнерів. У 2023 році про закриття ІК оголосив Університет Гельсінкі.

Негативна тенденція продовжилася і в інших країнах Європи – у Нідерландах, Данії, Іспанії, Швейцарії, де університети, посиляючись на надмірний політичний вплив Пекіна, поступово розривали угоди з китайськими партнерами (Gil, 2022). У Великій Британії існування близько 20 ІК опинилося під загрозою після ухвалення у 2025 році оновлених законодавчих вимог щодо

свободи слова, які прямо забороняють іноземним державам контролювати персонал або освітні програми на території британських університетів. Це змусило такі заклади, як Манчестерський чи Ліверпульський університети, переглянути чинні угоди з ІК (Adams, 2025).

Наслідком цих процесів стала фактична криза довіри до діяльності Інститутів Конфуція, яка несумісна із цінностями академічної свободи, які є фундаментальними для європейських освітніх систем.

У 2018 році шляхом об'єднання трьох провідних державних медіаструктур – Центрального телебачення Китаю, Китайського національного радіо та Китайського міжнародного радіо – була сформована Китайська медіа група (China Media Group, CMG), відома як «Голос Китаю». У вересні 2020 року інформаційне агентство Politico повідомило про плани CMG відкрити свій європейський офіс у Брюсселі (Parrock, 2020).

На думку Д. Бандурскі з дослідницького центру Медіапроект «Китай», відкриття офісу в Брюсселі «однозначно демонструє намір Китаю посилити свою інформаційну присутність і просувати нарративи КПК в Європі» (Bandurski, 2020). Китайська сторона представила роль медіа агентств як «інформаційного мосту» між регіонами. У своїй промові в Коледжі Європи директор «Сінхуа» Цай Мінчжао заявив: «Сінхуа» прагне показувати китайській аудиторії об'єктивний образ Європи, а європейцям – реальні процеси розвитку в Китаї, слугуючи сполучною ланкою між двома народами» (Jun, 2025). Проте, європейські інституції аналізуючи зміст матеріалів, які китайські державні медіа поширювали на міжнародну аудиторію, відзначають, що вони систематично транслюють офіційну позицію Пекіна, заперечуючи численні західні твердження про системні порушення прав людини (Alpermann and Malzer, 2023, p. 10).

Офіс комунікацій Великої Британії (Ofcom), який запустив розслідування через можливе порушення стандартів неупередженості в період висвітлення протестів в Гонконгу в 2020 році, встановив, що канал CGTN однозначно підтримував позицію китайського уряду, зображуючи протестувальників як радикальних порушників порядку, та не надавав альтернативних поглядів на ситуацію. Уже 5 лютого 2021 року Ofcom здійснив депортацію трьох китайських журналістів, звинувачених у шпигунстві (Sabbagh and Wintour, 2021, та відкликав ліцензію CGTN у Великій Британії (Niewenhuis, 2021) через два ключові порушення: відсутність редакційної незалежності й підконтрольність Комуністичній партії Китаю – що прямо суперечить британському законодавству (Ofcom, 2021). У відповідь 11 лютого 2021 року Китай заборонив мовлення BBC World News на своїй території, заявивши, що канал систематично не дотримується національних медіастандартів. Це перетворило конфлікт на дипломатичний інцидент та подальше охолодження у сфері медіакомунікацій.

Після втрати ліцензії на британському ринку, CGTN була змушена перенести свою європейську штаб-квартиру до Франції, де одразу зіткнулася з новими регуляторними викликами (Made, 2021). Уже у квітні 2021 року правозахисна організація Safeguard Defenders подала офіційну скаргу до французького медіарегулятора Вищої ради з аудіовізуальних засобів Франції (Conseil Supérieur de l'Audiovisuel CSA), звинувативши канал у поширенні контенту, який виправдовує політику Китаю щодо уйгурів у Сінцзяні. Це спричинило нову хвилю критики, на яку CGTN відповіло публічним звинуваченням засновника організації у «антикитайській кампанії» (Huang, 2021).

Зростає недовіра до китайських соціальних платформ. У серпні 2020 року адміністрація Дональда Трампа видала укази про заборону співпраці з TikTok та іншими китайськими компаніями, аргументуючи це можливими зв'язками сервісів із урядом КНР і ризиками збору даних користувачів (*Radio Svoboda*, 2021). Досвід США став для Європи важливим орієнтиром і сприяв формуванню подібних занепокоєнь у політичному просторі ЄС.

У 2022 році ці побоювання трансформувалися в конкретні обмеження, а вже на початку 2023 року європейські інституції перейшли до практичних рішень: у лютому Європейська Комісія та Європейська Рада заборонили використання TikTok на службових пристроях. Слідом за цим, у березні, Бельгія запровадила заборону на використання TikTok на федеральних урядових пристроях, посиляючись на ризики кібербезпеки та конфіденційності (*Wikipedia*, 2020). Велика Британія також заборонила TikTok на робочих пристроях державних установ у межах ширшої оцінки ризиків мобільних застосунків (Cabinet Office and Dowden, 2023).

На відміну від США, які на певному етапі розглядали повну заборону TikTok, ЄС обрав іншу стратегію – посилення регуляторного контролю. Центральним інструментом такого підходу став Закон про цифрові послуги (Digital Services Act, DSA), спрямований на підвищення прозо-

рості алгоритмів, контроль реклами для неповнолітніх і вимогу надавати дослідникам доступ до даних публічного характеру. DSA фактично обмежує непрозорий іноземний вплив, створює додаткові адміністративні бар'єри для платформ і підсилює відповідальність технологічних компаній перед європейськими регуляторами (European Commission, 2023).

У 2024 році Європейська Комісія дійшла попереднього висновку, що TikTok не виконав вимоги DSA щодо надання дослідникам доступу до відкритих даних, що стало підставою для подальших розслідувань і можливих санкцій (European Commission, 2025). Така регуляторна політика підкреслює, що європейські інституції прагнуть мінімізувати як потенційні політичні ризики, так і небезпеку маніпулювання інформаційними потоками.

У підсумку, соціальні мережі, які могли би стати для Китаю ефективним інструментом впливу на молоду аудиторію, натомість перетворилися на один із найбільш суперечливих і політично чутливих елементів м'якої сили. Поєднання підозр, заборон і жорсткого регулювання демонструє, що цифрові платформи Пекіна дедалі частіше сприймаються не як культурний ресурс, а як потенційна загроза, що блокує можливості Китаю формувати позитивний імідж і розширювати власну присутність у європейському інформаційному просторі.

Фінальним і водночас одним із найглибших викликів для просування китайської м'якої сили в Європі є нормативна невідповідність між офіційним самопозиціонуванням КНР та очікуваннями Європейського Союзу. У своїй зовнішній риторичі Пекін прагне виступати як «відповідальна велика держава» та носій ідеалу морально благородного актора (цзюнь-цзи), чії дії ґрунтуються на доброчесності та гуманності. Однак на практиці Китай не зміг переконати європейські суспільства у щирості своїх намірів, що суттєво обмежує його можливості впливати через «симпатію» та позитивне сприйняття.

Моральна складова китайської м'якої сили, яка згідно з конфуціанством мала ґрунтуватися на доброчесному правлінні (де) та гуманності (жень), системно підривається внутрішніми політичними процесами в самій КНР (Wang, 2023). Ситуація в Сінцзяні, включно з масовими затриманнями, політичним перевихованням та суворим контролем за поведінкою населення, стала предметом активного висвітлення в європейських медіа та постійних дискусій у парламентах країн ЄС (European Parliament, 2022a), адже це суперечить базовим європейським цінностям – свободам людини, верховенству права та політичному плюралізму, що робить будь-які спроби Китаю апелювати до «моральної привабливості» значною мірою неефективними.

Ця невідповідність норм проявляється не лише на політичному рівні, а й у суспільних настроях. Опитування громадської думки в країнах ЄС демонструють стійко низький рівень довіри до китайського керівництва, зокрема до Сі Цзіньпіна, якого більшість європейців сприймають із «малою або відсутньою довірою» (Silver *et al.*, 2023). Така оцінка не лише відображає критичне ставлення до китайської внутрішньої політики, але й підкреслює загальну несприйнятливість європейських суспільств до моделі «конфуціанського комунізму» – поєднання традиційних моральних цінностей із жорстким авторитарним управлінням.

У результаті Китай стикається не просто з проблемою іміджу, а з глибоким ціннісним розривом, який суттєво послаблює його м'яку силу. Допоки авторитарні методи управління КНР залишатимуться несумісними з фундаментальними принципами Європейського Союзу, Пекін буде обмежений у можливості формувати позитивне сприйняття своїх стратегічних цілей у європейському інформаційному та суспільному просторі.

Висновки. Аналіз функціонування китайської м'якої сили в Європі демонструє, що її результативність визначається складною взаємодією стратегічних інтересів КНР, особливостей європейського політичного простору та загального контексту міжнародної безпеки. На основі наведених даних, можна стверджувати, що китайська м'яка сила в Європі функціонує в умовах подвійної логіки: з одного боку, її підтримує потужний ресурсний потенціал, культурне розмаїття та стратегічна цілеспрямованість; з іншого – вона постійно стикається з обмеженнями, пов'язаними з політичними відмінностями, високим рівнем чутливості до зовнішнього впливу та здатністю європейських суспільств критично оцінювати мотиви зовнішньої політики Китаю. Водночас саме ці протиріччя дозволяють глибше зрозуміти природу сучасних європейсько-китайських відносин, у яких економічна взаємозалежність поєднується з дедалі виразнішою політичною недовірою. Все це спричинило трансформацію китайської м'якої сили в Європі. Характерною ознакою цього процесу стало зміщення Пекіном акценту з масової пропаганди на роботу з окремими європейськими державами щодо просування своєї технологічної переваги.

Проте, поки зберігається політична недовіра, вплив інструментів м'якої сили в європейських країнах буде залишатися обмеженим.

References

1. Adams, R. (2025), "China-backed centres at UK universities under threat from new free speech laws", *The Guardian*, available at: <https://www.theguardian.com/education/2025/aug/01/china-backed-centres-at-uk-universities-under-threat-from-new-free-speech-laws> (accessed: 9 October 2025).
2. Alpermann, B. and Malzer, M. (2023), "'In Other News': China's International Media Strategy on Xinjiang—CGTN and New China TV on YouTube", *Modern China*, 50(2), pp. 135–178, <https://doi.org/10.1177/00977004231169008>.
3. Bandurski, D. (2020), "China's Story Comes to Brussels", *China Media Project*, available at: <https://chinamediaproject.org/2020/09/10/chinas-story-comes-to-brussels/> (accessed: 17 October 2025).
4. Bond, I., Godement, F., Maull, H. W. and Stanzel, V. (2022), *Rebooting Europe's China Strategy*, Stiftung Wissenschaft und Politik, Berlin, 48 pp., available at: <https://www.cer.eu/publications/archive/report/2022/rebooting-europe-china-strategy> (accessed: 10 September 2025).
5. Brinza, A., Bērziņa-Čerenkova, A., Le Corre, P., Seaman, J., Turcsanyi, R. and Vladislavljev, S. (2024), *EU-China relations: De-risking or de-coupling – the future of the EU strategy towards China*, European Union, 109 pp., <https://doi.org/10.2861/364891>
6. Cabinet Office and Dowden, O. (2023), "TikTok banned on UK government devices as part of wider app review", *GOW.UK*, 16 March 2023. available at: <https://www.gov.uk/government/news/tiktok-banned-on-uk-government-devices-as-part-of-wider-app-review> (accessed: 10 November 2025).
7. Chung, C. (2023), "China's Digital Silk Road", *East Asian Policy*, 15(2), pp. 123–137. <https://doi.org/10.1142/s1793930523000168>.
8. Dadush, U., Domínguez-Jiménez, M. and Gao, T. (2019), "The state of China-European Union economic relations", *Research Papers & Policy Papers on Economic Trends and Policies 1917*, Policy Center for the New South, (9), 28 pp., available at: <https://www.bruegel.org/sites/default/files/wp-content/uploads/2019/11/WP-2019-09-China-final.pdf> (accessed: 2 November 2025).
9. Dams, T., Martin, X. and Kranenburg, V. (Eds) (2021), *China's soft power in Europe. falling on hard times*, The European Think-tank Network on China (ETNC), 113 pp., available at: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/monographs/chinas-soft-power-in-europe-falling-on-hard-times/> (accessed: 25 October 2025).
10. Ergenc, C. and Yu, C. (2025), "How the EU's Global Gateway Can Compete in the Global South", *Carnegie Europe*, 16 October, available at: <https://carnegieendowment.org/europe/strategic-europe/2025/10/how-the-eus-global-gateway-can-compete-in-the-global-south?lang=en> (accessed: 22 September 2025).
11. *Euronews* (2023), "Italy withdraws from China's Belt and Road Initiative", 12 December, available at: <https://www.euronews.com/2023/12/07/italy-formally-withdraws-from-chinas-belt-and-road-initiative> (accessed: 23 October 2025).
12. European commission (2019), "Commission recommendation (EU) 2019/534 of 26 march 2019 cybersecurity of 5G networks", *Official journal of the european union*, (88), pp. 42–47, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0534> (accessed: 24 September 2025).
13. European Commission (2023), "*The impact of the Digital Services Act on digital platforms*", available at: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-impact-platforms> (accessed: 10 November 2025).
14. European Commission (2024), "*Understanding EU–China economic exposure*, available at: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/understanding-eu-china-exposure_en (accessed: 24 September 2025).
15. European Commission (2025), "*Commission preliminarily finds TikTok and Meta in breach of their transparency obligations under the Digital Services Act*", available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2503 (accessed: 29 October 2025).
16. European Parliament (2022a), "*European Parliament resolution on the human rights situation in Xinjiang, including the Xinjiang Police Files, B9-0310/2022*", Resolution, available at: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2022-0310_EN.html (accessed: 23 September 2025).

17. European Parliament (2022b), “Parliamentary question E-002165/2022, Confucius Institutes and China’s influence on academia in Europe”, available at: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2022-002165_EN.html (accessed: 2 October 2025).

18. European Union (2019) “European Parliament resolution of 12 March 2019 on security threats connected with the rising Chinese technological presence in the EU and possible action on the EU level to reduce them (2019/2575(RSP))”, available at: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2021_023_R_0002 (accessed: 11 October 2025).

19. Ghiasy, R. and Krishnamurthy, R. (2020), China’s digital silk road strategic implications for the EU and India. *Institute Of Peace and Conflict Studies, Leiden Asia Centre*, 27 p., <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.16993.94564>.

20. Gil, J. (2022), “The fall of Confucius Institutes and Confucius Classrooms? An analysis of closures and future directions”, *Melbourne Asia Review*, 27 June, <https://doi.org/10.37839/MAR2652-550X11.1>.

21. Golubov, O. (2021), “Doroha v nikudy. Yak Chornohoriia vlezla v borhovu kabalu Kytaiu” [The road to nowhere: How Montenegro fell into China’s debt trap], *Deutsche Welle*, 9 Jul, available at: <https://www.dw.com/uk/doroha-v-nikudy-yak-chornohoriia-opynylasia-v-borhovii-kabali-kytaiu/a-58204677> (accessed: 20 September 2025) [in Ukrainian].

22. Green, M.A. (2024), “Debt distress on the road to ‘Belt and Road’”, *Wilson Center*, 16 January, available at: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/debt-distress-road-belt-and-road> (accessed: 19 October 2025).

23. Huang, J. (2021), “The anti-China crusader who points his swords at CGTN”, *CGTN*, 7 April, available at: <https://news.cgtn.com/news/2021-04-07/The-anti-China-crusader-who-points-his-swords-at-CGTN-Zgvu4uH8EE/index.html> (accessed: 20 October 2025).

24. Hussain, F., Hussain, Z., Khan, M. and Imran A. (2023), “The digital rise and its economic implications for China through the Digital Silk Road under the Belt and Road Initiative”, *Asian Journal of Comparative Politics*, 9(2), pp. 238–253, <https://doi.org/10.1177/20578911231174731>.

25. Insisa, A. (2023), “Timing Is Everything: Italy Withdraws from the Belt and Road Initiative”, *Istituto Affari Internazionali*, available at: <https://www.iai.it/en/pubblicazioni/c05/timing-everything-italy-withdraws-belt-and-road-initiative> (accessed: 23 October 2025).

26. Jozwiak, R. (2025), “Zrostaiucha smilyvist Pekina: pozytsiia Kytaiu shchodo Ukrainy vyklykaie zanyepokoiennia YeS” [China’s growing boldness: Beijing’s position on Ukraine raises EU concerns], *radio Svoboda*, 14 Jul, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/rfe-rl-pekyn-kytai-viyna-yees/33473600.html> (accessed: 6 November 2025) [in Ukrainian].

27. Jun, L. (2025), “Xinhua to serve as bridge between Chinese, EU peoples: president”, *Xinhua*, 19 May, available at: <https://en.people.cn/n/2015/0519/c90883-8894026.html> (accessed: 18 November 2025).

28. Kefferpütz, R. (2021), *Big fish in small ponds. China’s subnational diplomacy in Europe*, Mercator Institute for China Studies, 17 pp., available at: <https://merics.org/en/report/big-fish-small-ponds-chinas-subnational-diplomacy-europe> (accessed: 16 September 2025).

29. Kolosovska, O. (2018), “Kytajski “instytuty Konfutsiia” vedut pidryvnu diialnist v usomu svi-ti” [Chinese Confucius Institutes conduct subversive activities worldwide], *Narodnyi ohliadach*, 10 April, available at: <https://www.ar25.org/article/kytayski-instytuty-konfuciya-vedut-pidryvnu-diyalnist-v-usomu-sviti.html> (accessed: 8 September 2025) [in Ukrainian].

30. Kratz, A., Zenglein M.J., Mischer A., Sebastian G. and Meyer A. (2025), Chinese investment rebounds despite growing frictions. *Chinese FDI in Europe: 2024 update*, Rhodium Group & The Mercator Institute for China Studies (MERICS), 36 p., available at: <https://merics.org/en/report/chinese-investment-rebounds-despite-growing-frictions-chinese-fdi-europe-2024-update> (accessed: 24 October 2025).

31. Kurlantzick, J. (2022), “China’s State Media: Giants or Minnows”, *Council on Foreign Relations*, 27 December, available at: <https://www.cfr.org/blog/chinas-state-media-giants-or-minnows> (accessed: 27 October 2025).

32. Lee, J. and Shahar, H. (2020), “Debunking the myth of ‘debt-trap diplomacy’”, *Chatham House*, available at: <https://www.chathamhouse.org/2020/08/debunking-myth-debt-trap-diplomacy> (accessed: 18 September 2025).

33. Made, J. van der (2021), “China's state television risks losing broadcast licence in France”, *RFI*, 8 April, available at: <https://www.rfi.fr/en/international/20210408-china-s-state-television-risks-losing-broadcast-licence-in-france> (accessed: 14 November 2025).
34. Mateleshko, Yu. (2023), “‘Miaka syla’ Kytai: napriamy ta osoblyvosti ukrainskoho naukovoho dyskursu” [China’s soft power: directions and features of Ukrainian academic discourse], *Rehionalni studii*, (34), pp. 157–162, <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.34.27> [in Ukrainian].
35. Mazzocco, I. and Palazzi, A. L. (2023), “Italy Withdraws from China’s Belt and Road Initiative”, *Center for Strategic & International Studies*, 14 December, available at: <https://www.csis.org/analysis/italy-withdraws-chinas-belt-and-road-initiative> (accessed: 2 November 2025).
36. Ministry of Foreign Affairs People’s Republic of China (2021), “*Global development initiative - building on 2030 sdgs for stronger, greener and healthier global development (conceptpaper)*”, available at: https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/GDI_140002/wj/202406/P020240606606193448267.pdf (accessed: 18 October 2025).
37. Nazaruk, Z. (2021), “Politics in the De-politicised: TikTok as a Source of China’s Soft Power”, *Journal of Political Risk*, Vol. 9, No. 11, November, available at: <https://www.jpolrisk.com/politics-in-the-de-politicised-tiktok-as-a-source-of-chinas-soft-power/> (accessed: 5 November 2025).
38. Nienaber, M. (2024), “Germany Closing In on Huawei 5G Ban as Digital Ministry Resists”, *Bloomberg*, 17 May, available at: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-05-17/germany-closing-in-on-huawei-5g-ban-as-digital-ministry-resists> (accessed: 29 October 2025).
39. Niewenhuis, L. (2021), “U.K. revokes broadcast license of CGTN after finding it is ‘ultimately controlled by the Chinese Communist Party’”, *The China Project*, 4 February, available at: <https://thechinaproject.com/2021/02/04/u-k-revokes-broadcast-license-of-cgtn-after-finding-it-is-ultimately-controlled-by-the-chinese-communist-party/> (accessed: 30 October 2025).
40. Norton Rose Fulbright (2023), “EU Anti-Coercion Instrument: Key takeaways for businesses”, May, available at: <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/0c873dd6/eu-anti-coercion-instrument-key-takeaways-for-businesses> (accessed: 22 September 2025).
41. Ofcom (2021), “*Decision – Star China Media Limited (due impartiality)*”, 8 March, available at: <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-standards/decision-star-china-media-limited-due-impartiality> (accessed: 17 October 2025).
42. Ortega, M. (2021), “Bridging Europe and China: The power of Media, Communication and Storytelling”, *EIAS*, 14 June, available at: <https://eias.org/publications/op-ed/bridging-europe-and-china-the-power-of-media-communication-and-storytelling/> (accessed: 5 November 2025).
43. Palyvoda, V. (2025), “Instytuty Konfutsiia – miaka syla chy instrument kytaiskoi rozvidky?” [Confucius Institutes: soft power or an instrument of Chinese intelligence?], *Global Policy Institute*, 22 August, available at: <https://igp.org.ua/publikacii/instituti-konfuciya-myaka-sila-chi-instrument-kitajskoi-rozvidki/> (accessed: 6 October 2025) [in Ukrainian].
44. Parrock, J. (2020), “Voice of China’s European ambitions”, *Politico*, 8 September, available at: <https://www.politico.eu/article/china-europe-media-voice-ambitions-global-television-news-cgtn-global-television-news/> (accessed: 5 November 2025).
45. Pokanievych, O. (2021), “Yevrosoiuz posyliuie kontrol za priamymy inozemnymy investytsiiamy. A shcho Ukraina?” [The EU strengthens control over foreign direct investment. What about Ukraine?], *Nashi groshi*, 21 September, available at: <https://nashigroshi.org/2021/09/21/yevrosoiuz-posyliuie-kontrol-za-priamymy-inozemnymy-investytsiiamy-a-shcho-ukraina/> (accessed: 6 October 2025) [in Ukrainian].
46. Przychodniak, M. (2019), “Confucius Institutes: A Tool for Promoting China’s Interests”, 8 May, available at: <https://chinaobservers.eu/confucius-institutes-as-a-tool-for-promoting-chinas-interests/> (accessed: 14 October 2025).
47. *Radio Svoboda* (2021), “SSHA skasuvaly obmezhenia proty kytaiskykh servisiv TikTok i WeChat” [The United States lifts restrictions on TikTok and WeChat], 09 June, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-ssha-tiktok-wechat-skasuvannya-obmezhen/31299222.html> (accessed: 9 November 2025), [in Ukrainian].
48. Rahman, S. (2020), “China’s foreign policy and its choice for cultural soft power: the tools”, *Social Change Review*, pp. 90–115, <https://doi.org/10.2478/scr-2019-0003>.

49. Reuters (2023), “European countries who put curbs on Huawei 5G equipment”, 29 September, available at: <https://www.reuters.com/technology/european-countries-who-put-curbs-huawei-5g-equipment-2023-09-28/> (accessed: 19 September 2025).

50. Rolland, N. (2020), *China's vision for a new world order*, The National Bureau of Asian Research, 68 pp., available at: https://www.nbr.org/wp-content/uploads/pdfs/publications/sr83_chinasvision_jan2020.pdf (accessed: 23 October 2025).

51. Sabbagh, D. and Wintour, P. (2021), “UK quietly expelled Chinese spies who posed as journalists”, *The Guardian*, 5 February, available at: <https://www.theguardian.com/world/2021/feb/05/uk-quietly-expelled-chinese-spies-who-posed-as-journalists> (accessed: 2 October 2025).

52. Silva, F. (2025), “The Digital Silk Road in Europe: China’s soft power maneuvers at euro 2024”, *Canadian Journal of European and Russian Studies*, 18(1), pp. 77–96, <https://doi.org/10.22215/cjers.v18i1.4952>.

53. Silver, L., Huang, C. and Clancy, L. (2023), *China's approach to foreign policy gets largely negative reviews in 24-country survey*, Pew Research Center, 67 pp., available at: <https://www.pewresearch.org/global/2023/07/27/views-of-china/> (accessed: 9 November 2025).

54. Standish, R. (2025), “Obmezhennia Kytaiu na eksport ridkisnozemelnykh metaliv: vplyv na oboronu Zakhodu ta Ukrainy” [China’s rare earth export restrictions: implications for Western and Ukrainian defense], Radio Svoboda, 14 October, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/obmezhennya-kytayu-eksport-ridkisnozemelnykh-metaliv/33559577.html> (accessed: 5 November 2025) [in Ukrainian].

55. Stojadinović, S. and Jovanović, B. (2025), *The EU's and China's grants and loans in the Western Balkans*, The Vienna Institute for International Economic Studies, 37 pp., available at: <https://wiiw.ac.at/the-eu-s-and-china-s-grants-and-loans-in-the-western-balkans-p-7279.html> (accessed: 10 October 2025).

56. Sun, L. (2018), “Developments and New Approaches of Internationalizing China's Media: A Case Study of China Global Television Network (CGTN) in Witness Perspective”, *Global Media Journal*, 16:31, available at: <https://www.globalmediajournal.com/open-access/developments-and-new-approaches-of-internationalizing-chinas-media-a-case-study-of-china-global-television-network-cgtn-in-witness.php?aid=87145> (accessed: 21 October 2025).

57. *Terminal* (2025), “Kitai investuie rekordni koshty u “zelenu” enerhetyku, ne vidmovliaiuchys vid vuhillia” [China invests record sums in green energy while retaining coal], *Terminal*, 11 July, available at: <https://oilreview.kiev.ua/2025/06/11/kitaj-investuye-rekordni-koshti-u-zelenu-energetiku-ne-vidmovlyayuchis-vid-vugillya/> (accessed: 10 September 2025) [in Ukrainian].

58. *The Guardian* (2023), “Italy seeking to leave ‘atrocious’ China Belt and Road plan without harming ties – minister”, 31 Jul, available at: <https://www.theguardian.com/world/2023/jul/31/italy-china-belt-and-road-initiative-atrocious-defence-minister> (accessed: 22 October 2025).

59. *Ukrinform* (2021), “Cherez pidtrymku Taivaniu Lytva zitknulasia z ekonomichnym tyskom z boku KNR” [Lithuania faces economic pressure from China over support for Taiwan], 9 December, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3365858-cerez-pidtrimku-tajvanu-litva-zitknulasa-z-ekonomichnim-tyskom-z-boku-kr-reuters.html> (accessed: 10 September 2025) [in Ukrainian].

60. *Ukrinform* (2023), “Italiia povidomyla Kytaiu pro vykhid z torhovelnoi initsiatyvy ‘Odyn poias, ody shliakh’” [Italy informs China of its withdrawal from the Belt and Road Initiative], 6 December, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3796709-italia-povidomila-kitau-pro-vihid-z-torgovelnoi-iniciativi-odin-poas-odin-slah.html> (accessed: 3 September 2025) [in Ukrainian].

61. Vladislavljiev, S. (2021), “China’s ‘Digital Silk Road’ Enters the Western Balkans”, *CHOICE*, 30 June, available at: <https://chinaobservers.eu/chinas-digital-silk-road-enters-the-western-balkans/> (accessed: 10 November 2025).

62. Volynsky-Lauzon, E. (2025), “Belt & Road Initiative amid the Ukraine War”, *International Security*, 10 November, available at: <https://www.geopol.co/research-international-security/china-bri-ukraine-warn> (accessed: 22 November 2025).

63. Wang, M. (2023), “China’s Charm Offensive Shouldn’t Deflect Europe on Rights”, *Human Rights Watch*, 15 February, available at: <https://www.hrw.org/news/2023/02/15/chinas-charm-offensive-shouldnt-deflect-europe-rights> (accessed: 4 November 2025).

64. Weil, S., You, N. and Wang, H. (2025), “Europe and China’s Competing Ideas in the Belt and Road Initiative”, *Journal of East Asia Security*, 1(3), <https://doi.org/10.53300/001c.146325>.
65. *Wikipedia* (2025), “China Global Television Network”, available at: https://en.wikipedia.org/wiki/China_Global_Television_Network (accessed: 27 October 2025).
66. *Wikipedia* (2020), “Censorship of TikTok”, available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Censorship_of_TikTok (accessed: 23 September 2025).
67. *Xinhua Silk Road Information Service* (2018), “Huawei aids Bosnia and Herzegovina in building smart city”, 9 November, available at: <https://en.imsilkroad.com/p/118790.html> (accessed: 28 October 2025).
68. *Yevropeiska Pravda* (2022), “Chomu vidnosyny Yevrosoiuzu z Kytaiem pohirshuiutsia i yak budut diiaty storony dali” [Why EU–China relations are deteriorating and what comes next], 5 December, available at: <https://www.euointegration.com.ua/news/2022/12/5/7151900/> (accessed: 10 September 2025) [in Ukrainian].
69. Yu, M. (2023), “The CCP’S strategy to shape the global information space”, *Hudson Institute*, 30 November, available at: <https://www.hudson.org/foreign-policy/discourse-power-ccp-strategy-shape-global-information-space-house-select-committee-miles-yu> (accessed: 14. 10. 2025).
70. Zeneli, V. (2025), “How Europe deals with China in trade, technology, and security”, *Atlantic Council*, available at: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/how-europe-deals-with-china-in-trade-technology-and-security/> (accessed: 5 November 2025).
71. Zhang, L. (2013), “China’s Traditional Values and Modern Foreign Policy”, *Carnegie Endowment for International Peace*, 15 January, available at: <https://carnegieendowment.org/posts/2013/01/chinas-traditional-values-and-modern-foreign-policy?lang=en> (accessed: 17 September 2025).
72. Zhang, L. (2014), “Beijing Focuses on Soft Power”, *Carnegie Endowment for International Peace*, 28 April, available at: <https://carnegieendowment.org/posts/2014/04/beijing-focuses-on-soft-power?lang=en> (accessed: 25 October 2025).
73. Zhang, X. (2009), “Chinese state media going global”, *EAI background brief*, 2(488), pp. 42–50, available at: https://research.nus.edu.sg/eai/wp-content/uploads/2017/11/Vol2No1_Zhang_Xiaoling.pdf (accessed: 2 November 2025).

Стаття надійшла / Received: 01.03.2026

Схвалено / Accepted: 15.06.2026

Опубліковано / Published: 30.06.2026